

[Undervisningsministeren.]

pædagogisk interesse og ikke blot en følge af en lovbestemmelse, den udtalelse forstår jeg fuldt ud; deres fastholden ved skolenævne vil her være en prøve.

Det spørgsmål, som det ærede medlem rejste i forbindelse med § 3, vedrørende kommunalbestyrelsens ret til at nægte at nedsætte skolenævn, bringer mig igen tilbage til det store spørgsmål vedrørende skolenævn eller ikke skolenævn. Vedrørende stemmeretten til nævne ville det ærede medlem have åbnet udsigt til, at den skulle tilkomme alle vælgere i kommunen — således forstod jeg det ærede medlem. Jeg er bange for, at hvis man med disse skolenævn vil noget, der sigter til en særlig kreds omkring skolen, sprænger man i så fald rammen; hvis man fastholder forbindelsen med de forældre, der ikke har børn i skolen, kommer man ud i noget, der ganske ligner den almindelige skolekommission. Ethvert grundlag for at have en særlig kommission vil falde væk, hvis man giver stemmeret til alle vælgere i kommunen, uanset om de har børn i skolen eller ikke. Men måske misforstod jeg det ærede medlem — jeg svarer på udtalelsen således, som jeg opfattede den.

Efter at have talt om disse enkeltspørgsmål, vil jeg gå over til det første af de store principielle spørgsmål, der i korthed kan udtrykkes således; skal skolenævne være obligatoriske eller fakultative? Det drejer sig om lovforslagets §§ 3 og 4. På det punkt nedlagde det ærede medlem hr. Jørgen Jørgensen en kraftig indsigelse mod kommissionsflertallets forslag — det, der jo er fulgt af ministeriet.

Hertil vil jeg først sige, at jeg i høj grad respekterer den af Grundtvigianismen og friskolen prægede idealisme, som det ærede medlem her gav udtryk for. Enhver, der hørte indlægget, måtte føle, at det var en virkelig livssag, det ærede medlem her kæmpede for. Men alligevel må jeg indrømme, at konklusionen til allersidst: at man for frihedens skyld skulle indføre den obligatoriske ordning, forekommer mig paradoksal. Det står jo alle friskolebegeistrede eller skolenævnsbegeistrede frit for i ethvert sogn, enhver by i landet, at rejse en storm af forældreinteresse, og jeg gad se det kommuniste, der ville kunne modsætte sig en sådan storm. Hele loven er jo lagt an på, at enhver

ægte interesse for skolenævn, der gør sig gældende med tilstrækkelig vægt, kan sætte sig frugt i oprettelsen af skolenævn ved enhver skole. Det må naturligvis for fremtiden blive et led i selve den kommunale valgkamp, et væsentligt led, at de skoleinteresserede gør denne interesse gældende både ved opstilling af kandidater og ved den måde, hvorpå de sætter deres kryds. På alle de områder giver loven den fulde frihed. Jeg kan derfor ikke komme bort fra den tanke, at når det ærede medlem alligevel vender sig så hårdt mod den fakultative ordning, må det være, fordi han frygter, at interessen ikke er stor nok — og jeg må tilføje: heller ikke kan blive stor nok. Så er det, det ærede medlem griber til den obligatoriske ordning. Og er det nu den helt rigtige form for frihed? Det ærede medlem ironiserede over, at jeg havde brugt ordet tvangsordning, men det er virkelig kun en simpel oversættelse af ordet obligatorisk.

Jeg har set efter det citat, som det ærede medlem fremførte af Borgbjerg, og jeg er ganske klar over, at Borgbjerg i sin tid drømte om, at forældreordningen skulle blive det kraftigste ferment i skolens liv, men det ville dog næppe have afskåret Borgbjerg fra at drage sine slutninger af den skæbne, som disse forældreråd faktisk fik, og som han i 1930 ikke kunne kende noget til. Jeg udbeder mig den højtærede formands tilladelse til at citere her, ligesom jeg ved senere lejlighed vil fremkomme med nogle andre citater. Citatet er fra lovforslagets fremsættelse den 7. november og findes i Folketingstidenden for 1930—1931 sp. 1303. Daværende undervisningsminister Borgbjerg udtalte dengang efter at have sagt, at forældrerådene er kernen i lovforslaget:

„Jeg tror, jeg derved er i god overensstemmelse med en stærkt udbredt stemning i dette ting og ude i befolkningen.“ Det tror jeg, Borgbjerg havde ret i, dengang han sagde disse ord, men kan man deraf slutte med nogen sikkerhed, at han, stående på denne talerstol nu, ville sige det samme og tale om en stærkt udbredt stemning i tinget og ude i befolkningen? Jeg vil tvivle på det. Når man ser kommissionens behandling, i hvilken der jo sad en kraftig repræsentation for rigsdagen, tyder stillingen der ikke på det.

Herimod kunne tilhængerne indvende, at